

1021.

Josepi ellorammat.

1850.

Tartoliinas

trükkitud Siinmanni sesje ja E. Mattieseni kirjadega,

ja temma jures sada.

A. 1021.

Josepi ellorammat.

Wändra õppetaja kirjotud.

Maksab 10

Tartolinnas

trükkitud Siinmanni lesje ja G. Mattieseni kirjadega,

ja temma juures sada.

1850.

700.

Gegen den Druck dieser Schrift ist, nach vorläufiger Durchsicht, von Seiten des Livländischen Evangelisch-lutherischen Consistoriums nichts einzuwenden.

Riga-Schloß, den 10. November 1849.

Im Namen und von wegen des Livländischen Evangelisch-lutherischen Consistoriums:

R. J. G. Samson, Präses.

N° 2491.

Secr. Hiedner.

Der Druck ist unter der Bedingung gestattet, daß nach Beendigung desselben die vorgeschriebene Anzahl Exemplare an das Dorpat'sche Censur-Comité eingesandt werde.

Dorpat, den 17. November 1849.

Censur Samson.

Geskönne.

(Z. 30. III. 49. A.)

Se luggemisse tük Josefii ellust wannas Testamentis on ni immelik armas, et kui agga kegi moistaks sedda luggu seält seest selgeste üllesrätida ja ärrafelletada nödra rahwa moistusse järrele ja nende arro möda: siis kuleksid sedda nored ja wannad hea melega kas pääw otsa ja mittoforda.

Ja kui kegi moistaks neile weel sedda teist öppetust ja tundmist jure anda, et mis Josefiga on sündinud, se on keik ettetähendamiseks sündinud Jesusse tullewa ellopäwade peäle, mis pühha Summala Boeg 33 aastat pattuste seas Ma peäl ellas: siis kuleksid sedda mitto meest mitte üksi pääw otsa, waid öse ka weel.

Agga et kül waim on ussin, siiski lihha nödder. Sepärrast polle mitte tarwis ei kulutada egga kuulda ööd ja päwa, waid pareminne ikka nattokest awalt, nago kallist rohhto antakse tilgakaupa, ja odata, kuidas se haige hingele head teeb.

Ma tean kül, et se ey olle kerge asst,

ühhe innimesse Josepi ello ja Jummal
Boia Jesusse ello kottoseädi, ja tean ka,
et pattune käsfi wöttab sirpi kätte põllule
minnema leikama: agga ma tean ka sedda,
et Jummal abbiga woib ka ühhest wakka-
maast, kus nelli päwa enne Kristusse ül-
lestoumissse pühha tahhan leigata: woib
monni sülle täis wihto taewalikko aitade
jaoks sada.

Ja hea asja jures peab ifka üks hat-
kama, selle jou ja nou möda, mis tem-
male on selle päwani üllewelt antud. Agga
se on hea asfi, et rummal tallorahwas
targemaks saaks, ja öppiks kinnipiddama
need waimowarrandused, mis temmal usfo
läbbi on antud, et ükski temma ellokroni
ei sa risuda.

Nüüd hakkab minna töösse; kes targemad
minno järrele tulleswad, need kirjotago par-
reminne. Armul ep olle mooto egga seädust,
kui agga se moot: Anna sedda, mis sul on;
— ja se seädus: Anna sedda rõmoga.

Jummalaga siis, eeskõnne luggeja. Nüüd
hakkab Josepi ello esfite, ja pärrast tulleb
sellelaminne, kuidas se kottosunnib Jesusse
elloga. Agga pühha Waim olgo lifumas
minno ja sinno süddame sees, sest südda-
mest keeb keik ello wälja, nenda kui jöed
hallita soonte seest.

Kel janno on, se tulgo, ja pallugo ello-
wet selle käest, kes se iggawenne armokaem
olli, ja on, ja jääb iggaweste, se kolm-
ainus Jummal, sedda meie ükski kummar-
dame. Amen.

1. Josep ja temma wennad.

(1. Mof. 37.)

Josep, Jakobi poeg (1849 aastat enne
Kristust) olli 17 aastane noor mees, ning
lammaste karjane, ja töi omma isfa ette,
kui temma wennad pahhandust teggid. Ja
sepärrast, et ta olli sammakulja laps, ja ei
sallind wallatust, armastas tedda temma
isfa, ja andis temmale illusa kirjo kue
kanda. Wennad wihtasid tedda, ja ei
tahtnud temmaga lahkeste räkida. Agga
kui temma monned immelikud unnenäud
neile kulutas, mis ta öse olli unnes näi-
nud, põllowihtudest ja taewatähtedest, siis
wihtasid nemmad tedda weel ennam, kui
enne.

Ülksford satis tedda wanna isfa Jakob
jälle watama, mis nemmad tewad karja
jures. Kui nad tedda kaugekt näggid, üt-
lesid nemmad wihtaga: Wata, seäl tulleb
se õige unnenäggia, tappame tedda ärra,
ja ütteleme isfale, et metsaloom on tedda

sõnud. Agga wannem wend Ruben hal-
lastas ta peäle, ja andis nou, et nad pid-
did tedda ühte süggawa auko wiskama, kus
polnud wet sees, ja tahtis tedda pärrast
sallaja jälle seält wäljatommata, ja isä
jure taggasi sata. Ja nemmad teggid
nenda, ja Ruben läts ärra omma karja
jure.

Agga teised wennad istusid mahha sö-
ma. Siis tullid kaupmehhed senna, kel
kallid kaubaasjad ollid kamelide selgas, ja
need ollid tee peäl Egiptusfema pole min-
nemas. Wend Juda ütles teiste wasto hir-
mo pärrast, et nad wahhest ommeti wimaks
et surreta tedda: Mägem tedda parrem
ärra kaupmeestele; — ja nemmad müsid
tedda kahhekümne hõbbe rahhatükki eest
kaupmeestele, ja need läksid temmaga ed-
dasi omma teed. Kui Ruben õhto tulli
omma karja jurest augo kohta, ja ei leid-
nud Josefipit, siis olli temma wägga kurb,
ja taples nendega. Agga nemmad keelsid
tedda räkimaist, ja tapsid üht sikkuttallefest,
kassid Josepi kirjo kue, mis nad ollid
jubba enne temma seljast wõtnud, kui nad
tedda auko lassid, — ja kassid sedda sikk-
tuttalle werre sisse, wisid isfale näitama,
ütlesid: Kurri metsaloom on Josefipit met-
sas mahhamurdnud, muudkui kuub jänud

järele. — Wanna isä Jakob tahtis om-
mad silmad peast nutta, karjus ja kisen-
das: Oh minno poiakenne, mis hirmsa
surma olled sinna läinud. Müid lähhan
minna omma halli juustega murrega hauda.
— Ja temma hing olli kurb sürmani.

Agga Josef sai Egiptusse male, Kun-
ninga Warao üllema wallitseja Potiwari
jure: se ostis tedda kaupmeeste käest, ja
seadis tedda ülle omma maia, sest ta tun-
dis, et Josef tart olli, ja keik asjad temma
al korda läksid. Agga se olli sest, et Sum-
mala õnnistus olli wagga Josepiga, keige
asjade jures, mis ta ettewõttis. Ja Jo-
sepil olli hea põlli wooral maal, agga kui
ta omma wanna isä peäle mõtles, siis sai
temma hing jälle murrelikuks, ja pallus
Jummala käest kinnitust omma kurwastusse
sees, ja Jummal kinnitas tedda üllewelt.

2. Josef saab wangitorni heidetud.

(1. Mos. 39. 40.)

Josef olli kenna näoga priiske noor
mees, ja temma palled ollid punnased, kui
sõhbed illusad rosililled rohhoaedas. Se-
pärrast hakkas Potiwari emmand tedda ar-
mastama, ja ommad silmad temma peäle

heitma, ja tahtis tedda kurja pole kiustata. Agga Josefep hoidis temma eest emale.

Ütskord juhtus, et teised pererahwas ollid keif wäljas, ja temma ütsi toas, ja emmand tulli, hakkas temma ümber kaela kowwaste kinni, tahtis temmale häbbematta wifil suud anda, ütles weel peäle: Tulle, pois, magga minno jures!

Josefep ehmatas, ütles: „Kuida peaksin ma sedda suurt kurja teggema, ja Jummal wasto patto teggema?“ — kargas eest ärra, teggi ennast kui tuike kulli künette wahhelt lahti, ja hakkas wäljajooksuma. Agga kulli küned ollid tuitesse luest kinni hakkanud, kuub jäi emmanda kätte. Kui perre koio tulli, näitis kawwal naesterahwas kue neile, ja ütles: Woõras mees tulli minnule liga teggema. Ja kui temma mees Potiwar koio tulli, näitis ta temmale ka Josefepi kue, ja ütles karjudes: Wata, misfuggust meest sa ollid meile wäljatonud. Temma kelm tah-tis wäggise minno jure heita! —

Potiwar wihhastas, ei kütsind Josefepi käest, kas se ka pididi nenda tössi ollema, ei lasfnud tedda omma filmi ette tulla, andis sullastele käsko: Wistage tedda wangitorni keldrisse.

Agga wangitorni üllewataja armastas ja auustas Josefepit; ta arwas wifil ommas

süddames: Ei se mees polle sedda mitte teinud, mis ta peäle walletakse. — seädis tedda üllewatajaks teiste wangide ülle.

Ja seäl wangihones ollid kaks meest, teine kunninga keldritener, teine kunninga leiwateggia; ja nemmad näggid öse unnenäggo, ja Josefep selletas need unnenäud nenda ärra, kuida Jummal temmale se peäle sedda tarust armust andis.

Keldri üllewataja wasto ütles ta: Et sa ollid kolm winamarja kobaraid näinud, ja ollid sest jodawat wina walmistanud Warao pekri sisse, se tähhendab, et kolme päwa pärrast peästab ta sind wangist, ja seäb sind jälle sinno kohha peäle.

Ja leiwateggia wasto ütles ta: Et sa ollid kolm korwi omma Pea peäl kandnud, ja seäl sees on keifsguggust head roga olnud Waraoni jauts, ja linnud on sedda seält seest ärrafõnud, se tähhendab, et kolme päwa pärrast kutsub ta sind wangist, ja poob sind ülles pu peäle, ja linnud sõwad so lihha sinno peält ärra.

Ja se sündis kolme päwa pärrast keif nendasammoti, kui Jummal olli sedda Josefepile andnud selletada: leiwateggia sai üllespodud, ja keldritener omma ammeti peäle seätud; agga ta unnustas sedda lubbamist ärra, mis ta Josefepile olli lubbanud,

et ta peaks Waraoni käest armo palluma
Josepi eest.

3. Josep saab jälle au sisse tõstetud.

(1. Mos. 41.)

Ja kahhe aasta pärast näggi Kuningas Warao kaks immelikko unnenäo, ja kutsus ommad targad mehhed kokko sedda unnenäggo ärraselletama: agga nemmad ei moistnud midagi temmale sest räkida, mis se peaks tähendama. Siis tulli keldriteenri mele temma lubbaminne Josepi wasto, ja ütles Waraole: „Wängis on üks Israeli mees, se selletas minnule ja leiwateggiale meie unnenäud, ja nenda kui ta meile selletas, on se keik töeks läinud.“ — Ja Warao satis Josepit kutsuma. Ja Josep pestis filmad, ja panni head rided selga, ja astus kuningaga ette, ja se ütles: „Selleta mo unnenäud!“ — Ja Josep wastas: „Kui Jummal annab, siis tahhan ma sedda kül tehha, agga rägi ülles, mis-suggused nad on.“ —

Ja Warao räkis essmenne unnenäggo neist seitse lahja lehmadest, mis seitse lihawad lehmad ollid ärrasõnud. Ja ta räkis teise unnenäo neist seitse penikestest

wiljapeadest, mis seitse jämmedad wiljapead ollid ärranelanud.

Josep ütles: „Jummal annab minnule kül sedda ärraselletada. Teia nüüd, et enne tulleb 7 head aastat, kus wilja kaswab rohkeste ja üllearro. Agga pärast tullewad 7 waest aastat, kus wilja kaswab wägga arwaste ja õige kasfinaste. Senni kui head aastad on, lasse wilja kokkotorjata aitade sisse, et kui pahhad aastad tullewad, sinnul olleks seält wotta ja rahwale jaggada. Ja otji üht tarka meest üllewatajaks, et keik asji saab aufaste ja moistusfega tallitud.“ — Ja Warao ütles: „Et olle sinnust targemat selle asja polest, sepärast pead sa nago mo parrem kässi ollema, et minna ollen kül essmenne ja üllem omma aujärje peäl, agga warši pärast mind pead sinna ollema, ja rahwas peab so fanna kuulma.“ — Ja Warao andis temmale omma kuldformusse sõrme, ja kuld abhela kaela, ja sidiriet selga, ja panni tedda sõitma omma autõlla sees. Ja rahwas küssendas rõmo pärast: „Se on meie Ma toitja ja rahwa üllespidaja.“

Ja Josep olli 30 aastat wanna, kui se sündis. Ja Jummal lastis seitse head aastat tulla, kus wägga paljo wilja kokkotorjati. Agga pärast neid satis Jummal

seitse pahha aastat, kus iggal pool pudus kää olli. Ja Josef jagas aitade seest wilja, ja rahwas ostsid, ja jäid teie hinge ja ellama. Agga teistest madest tullid ka ostma, sest se waene aeg tulli ka teiste made peäle ümberkaudo, ja Josef kandis teikide eest hoolt, ja Jummala waim olli temmaga allati.

4. Josepi wennad tulleswad wilja ostma.

(1. Mos. 42.)

(2. 7.)

Kui Jakob kulis, et Egiptusse maal on leiba müa, ütles temma omma poegade wasto: „Mits teie seisate siin, ja ei lähhä mitte leiba toma, et meie hinged ellusse jäwad.“ — Ja nemmad läksid, agga Penjaminit ei lasinud isä mitte nendega minna, sest ta ütles: „Temmal woib tee peäl kahjo sündida!“ — Ja kui need 10 wenda said Josepi ette, kummardasid nemmad mani, sest nemmad ei tunnud tedda mitte, agga temma tundis neid warfi ärra, ja mötles omma unnenäo peäle, mis ta norel päwel olli wendade kummardamisest unnes näinud. Ja ta kuus neid küssimistega, et ta tahtis arwo sada, kas nad on jubba meelt parrandanud, ja parremad mötted sanud, woi mitte. Sepärrast ütles ta

waljo heäleaga: „Mis teie tullete seie otsma, teie ollete sallajad Makulajad, ja ollete wäljatulnud watama, kust poolt woiwad waenlased meie male sissetulla.“ Agga nemmad pallusid wasto: „Meie ei olle mitte kurja nonga kotto wäljatulnud, waid nälg on meid aianud wilja ostma. Meie olleme teie 10 meest ühhe isä lapsed, ja norem wend on kobdo isä jures, ja üks wend on kaddund.“ — Agga Josef tayles wasto: „Mis teie waltetate. Teie ollete sallajad Makulajad. Minge üks norema wenna järrele, ja teised jägo senni wangi seie, ja kui norem wend töeste seie tulles, siis tahhan ma teie jutto uskuda.“ — Ja ta laskis neid kolm päwa wahtida, ja kinni pidada. Ja pärrast sedda ütles ta nende wasto: „Nüüd ma lubban teid koto minna, ja tahhan teile wilja müa, agga üks jägo seie kinni.“ — Ja nemmad räkisid issesteskes ebra kele: „Se rist tulles meie peäle, et meie olleme omma wenna Josepi wasto kurja teinud, et meie näggime temma hingehädda, kui ta meid pallus, ja meie ei hallastand temma peäle.“ — Ja Ruben ütles: „Jah, se on Josepi pärrast, ja ma keelsin teid kül, agga teie ei wötnud mo keelmist kuulda.“ — Ja Josef moistis wiimne sanna, ta ei olnud omma isäma keelt mitte

draunnustanud; agga omma wennadega olli ta tulgi läbbi räkinud, nenda et temma isse ütles Egiptusse kele sannad, ja tulk pöris need sannad ebraea kele järrel, et Kanaanima mehhed woiksid sedda ärramoista. Ja Josefipi südda läks halledaks, ja ta läks teise tuppa üfsi nutma. Agga pärrast ta tulli jälle wälja, ja lastis Simeonit sidduda. Ja sallaja kästis ta aida üllewatajat rahha panna nenda wiljakottide su sisse, et nad ei piddand teädma. Ja nemmad läksid omma wilja kaubaga ärra, ja said esimesse ömaia korteri, ja üks taktis omma lomale nattolest wiljaterrad ettepanna, ja wata, rahha olli kotti suus. Agga siis olli meestel hirm. — Ja koddo wötsid isä ees keik kottid wäljapuistada, ja iggas kottis olli ifka nende rahha ka. Ja isä kohkus nendega. Ja Jakob kaebas: „Oh ma waene mees, kes hallastab mo peäle! Josef on furnud, Simeon on wangis, Benjaminit tahhate ka ärrawia: ma lähhan murrega hauda!“ — Ruben ütles: „Rubba tedda ifka minna, minna tahhan tedda hoida kui omma silmaterra.“ — Isä ütles: „Ei mitte, se üks mul agga on weel Raelist jänud. Enne surren minna ellawalt, agga Benjaminit ei lasse ma mitte miina.“

5. Josefipi wennad tulleswad teist forda.

(1. Mos. 43.)

Agga kibbe näljaaeg tikkus jälle peäle, kui willi hakkas otša löppema, ja Jakob ütles: „Minge jälle leiba ostma.“ — Juda ütles: „Meie ei tohhi mitte ilma Benjaminita Egiptussema wallitseja ette tulla.“ — Jakob küsis: „Kes teid kästis rätida, et teil alles üks wend koddo.“ — Nemmad wastasid: „Wallitseja noudis wägga järrele keik asjad, egga meie moistinud arwata, et ta meie norema wenna tahhats nähha sada.“ — Ja Juda ütles: „Usu Benjaminit minno kätte, minna wastan temma eest. Agga kui mitte, siis surreme puhhas nälga, meie ja meie lapsed.“ — Ja wanna isä ütles: „Oh raske asši, agga siiski ei olle teist nou. Wötte siis ommeti kingitusjed wallitsejale wia, kallist rohto ja salwid, maggust ja puwilja, mis keige parremad on, et teie tedda saaksite melitada. Ja sedda rahha, mis kottides olli, wige ta kätte, ja teist rahha körwa, misga teie uut wilja ostate. Ja Jehowa Jummal olgo teie saatja minnes ja tulles, agga minna waene ollen kui se, kes ommast lastedest peab ilma jäma.“ —

Ja nemmad läksid tele, ja said Egiptusse Jofepi ette, ja Jofep näggi Benjaminit ka liggitulleswad, ja temma südda hüppas rõmo pärrast, agga ta ei teinud sedda ilmsiks, waid ütles agga omma maiatallitaja wasto, et ta pididi head lounaroga meestele walmistama. Ja se wiis neid suurde tupp-
pa, agga nemmad kartsid. — Ta ütles: „Miks teie kardate?“ — ja wiis Simeonit nende ette, ja andis neile soja wet jallad pešta, ja nende lomadele andis ta ka süa. Agga nemmad walmistafid ommad kingitusse asjad. Ja kui Jofep tupp-
astus, töid nemmad kingitusfed temma ette, ja kummar-
dasid tedda filmili. Ja Jofep terretas neid lahke näoga üteldes: Kas teie wanna isä on alles ellus? ja kas temma käsfi käib hästi?“ — Nad wastasid: „Meie isä el-
lab alles, ja temma käsfi käib ka hästi üh-
hest päwast teise.“ — Ja jälle küsis tem-
ma: „Kas se on teie noorem wend Benja-
min? Jummal olgo sulle armolinne, imo poeg!“ — ja armastas tedda. Agga siis läks ta südda ni sojaks, et ta ei woinud eennam seäl seista, muud kui pididi jälle teise tupp-
pa minnema, ja rõmo pärrast filmawet wallama. Ja kui ta omma süddant olli kinnitanud, ja filmad selgetks pesnud nutmis-
sest, tulli ta jälle wälja, ja ütles: „Toge

road sisse, seädke mehhed söma laua äre.“ — Ja mehhed said arro möda seätud ifka om-
ma wannadusse järrele, nenda kui Jofep olli sallaja sedda omma tallitajaga kokkoräki-
nud: kes essimenne, kes teine, ja kolmas pididi ollema, senni kui wiimseni. Ja kül nemmad pannid immets, ja mötlesid: „Kes meid tunneb siin wooral maal, kui wannad meie kegi olleme, et meid nenda on laua äre pandud keif arro möda istuma.“ — Ja nemmad söid süggawas mötledes, ja räkifid teine teisega omma kelemurde järrele.

G. Jofep aunarab eunast tunda.

(1. Mos. 44. 45.)

Ja kui nemmad ollid sönud, ja wilja ärrakaupelnud, käskis Jofep sallaja omma maiatallitajat, et ta pididi keif rahha jälle lottide su sisse pannema wilja jure, ja Ben-
jamini lotti temma ennese hõbbe peker, kust ta iggapääw jõi seest. Ja se sündis nenda, kui ta olli käsknud. Teise hommiko warra läksid mehhed tele koio pole. Agga Jofep ütles omma maia üllewataja wasto: „Ma need mehhed tagga, senni kui sa neid kätte saad, ja küsfi nende käest, miks nad minno hõbbe karrikast on warrastanud.“ — Ja mees aias nende tagga, ja sai neid kätte,

ja ütles: „Oh teie kurjateggiad, kas teie seddawisi tassute head kurjaga? Teie ollete mo issanda hõbbe pekri ärrawinud!“ — Agga nemmad rätisid wasto: „Summal hoidko meid sedda patto teggemast. Et meie olle rahha taggasi tonud, mis ilma meie teadmatta olli kottide sisse sanud: kas meie hakkame nüüd teie issanda warrandust ennese pole kiskuma. Kui teie leiate pekrit meie jurest, siis tahhame iggaweste teie orjaks jada, ja kelle jurest hõbbe pekrit leiate, se peab armota surred.“ — Ja mees hakkas wannemast peäle, ja otssis, ja Josepi hõbbe peker olli norema wenna Benjamini kottis; ja nemmad kärristasid murre pärrast ommad rided lõhki, ja ei moistinud mitte ärraarwata, kuidas se õnnetus olli ilma nende teadmatta nende peäle tulnud; ja läksid hirmoga taggasi linna pole. — Ja kui nemmad said Josepi kotta, heitsid nemmad keit mahha temma jalge ette, ei julgund sanna suust räkida. Agga Josep küsis pahha näoga nende käest: „Kuida teie ollete ni julged olnud, sedda kurja minnule teggema?“ — Juda wastas: „Summal maksab meie pattud. Meie peame sülle orjaks jama omma elloaeg!“ — Josep ütles wasto: „Ei ma sedda tahha mitte, agga kelle jurest mo hõbbe peker on leitud, se jägo mo sullasets,

teie teised minge koio rahhoga omma wanna issa jure.“ — Juda ütles: „Oh heida armu meie waeste peäle. Issa surred tõeste murre pärrast, kui Benjamin ei tulle taggasi. Ma ollen käemehhets temma eest sanud, wõtta mind temma assemel!“ — Agga siis ei woinud Josep ennast kaueminne widdada, ta nuttis sure heälega ja hüdis: „Minna ollen Josep teie wend! Kas mo wanna issa ellab alles?“ — Agga nemmad karisid wägga, ei woinud omma hirmo sees sedda uskuda, mis Josep rätis. Siis ütles Josep teistkorda: „Miks teie nüüd weel kardate? Watage mo filmi sisse, ja tundke ärra, et ma ollen tõeste teie wend Josep, kedda teie ärramüsite kaupmeeste kätte. Teie tahtsite kül mulle pahha tehha, agga Summal on mind üllespiddanud teie ja mitmede ello üllespiddamisse pärrast. Minge nüüd koio, ja räkige issale, et weel lassib Summal 5 näljaastat tulla, agga temma tulgo keige omma perrega seie, ja teie keik ka liggi omma seltsiga, ja minna tahhan teid keik üllespiddada. Se on tõeste tõssi.“ — Ja ta wõttis Benjaminit imber kaela, ja nuttis rõmo pärrast, ja andis omma wendadele suud, ja siis nemmad uskusid, ja tundsid tedda ärra, ja römopäite paistis nende südame sisse ja nende filmadest wälja, ja

nemmad aiafid jutto keif teine teifega, kui õiged armad ühhe isä lapsed.

7. Jofepi isä tulleb ka seina.

(1. Mos. 46—50.)

Jofep ütles omma wendadele: „Minge nüüd meie wanna isä järrele, ja: ärge rielge mitte tee peäl! [5 sanna. Keif kel 5 sõrme käe külges on lodud, möttelgo igga pääw üksford nende 5 sannade peäle, fenni kui nad neid pähhä ja süddamesse on õppinud: Wannad ja nored; — rikkad ja waesed; — usklikud ja uslmatta; — kulu-tajad ja kuuljad.]

Ja Jakob ei tahtnud eestotsa uskuda, et temma poeg Jofep on alles ellus, ja on woõral maal sureks isfandaks sanud, ja tahhab tedda ka ennefe jure sada ellama: agga kui ta neid wantrid näggi, mis temma ja temma trossi järrele ollid sadetud, siis sai temma Waim ellawaks temma sees, ja ta kitis Jummalat sure heäleaga ja rõmo pärrast.

Ja kui Jakob olli jubba Egiptusse male sanud, tulli Jofep temma wasto, ja nuttis ta kaela ümber, mitto ja mittokorda suud temmale andes; ja wiis omma isä kunninga ette, ja Jakob õnnistas Kunningast,

sest ta olli sedda wäärt, et ta lahke ja õige olli keige omma wallitusse sees.

Nenda said Jofepi wennad omma isfaga maad ja ellamisse kohta Egiptusse maal, ja teggid tööd ning pallusid Jummalat. Ja kui Jakobi tunnife olli liggi joudnud, tõi Jofep omma kaks noort poega isä surma- wode ette õnnistamist sama, ja ta õnnistas neid ka wägga süddamest.

Risammoti ka teised Jofepi wennad töid keif ommad lapsed; agga üks nende wendade seast sai keige armamat sanna ja keige kal- limat kulumist, ja selle nimmi olli Juda.

Temmale sai ettekulutud, et temma sug- gust peab kord mailma Önnisteggia sündima, nenda kui se 1800 aasta pärrast sedda on ka sündinud Pettemma linnas, Juda maal.

Ja kui Jakob olli hinge heitnud, woid- sid nemmad temma kehha kallil rohtude ja salwidega, pannid sedda kirsto, ja wisid sure auustusse ja leinamisfega Kanaani male hingama seina kohta, kus Abraam ja Izaak ollid maetud.

Kui nüüd Jakobit ennam ei olnud Ma peäl ellamas, kartsid Jofepi wennad, et wahhest hakkab Jofep wannad asjad jälle mele tulletama, mis nad temmale ollid kur- ja teinud, ja neid sepärrast wihtama ja kättemaksma.

Agga Jofep panni nende süddamed rahhule, ja ütles: Palluge agga Jummal käest andeks, minna ollen teile ammogi keit teie südi andeks annud, ja ei tahha ennam selle peäle möttelda, egga sepärrast teile kurja kurjaga tasfuda. Eest et teie kül olete minnule kurja sowinud, fiiski on Jummal sedda minno heats pöörnud, ja ma tahhan omma Lojat kita, senni kui mul hing sees.

Sa kui Jofep olli jubba öige wannaks sanud, korristas Jummal tedda ka Ma peält ärra, ja temma kehha sai selle tootud Male widud, mis Ma peäl, ja temma hing sai selle tootud Male widud, mis Taewas.

Andko meie helde Önnisteggia meile keitfise ka rahholist hingamist nullla sees, ja rõõmsat üllestousmist taewas. Amen.

Selletamine.

Mie önnis Lutterus ütles jubba kolme saa aasta eest: „Jofepi ello ramat on kenna ja kainis ramat, täis tähhendamist ja ettenäitmist Kristusse ja temma armo ning aurigi peäle.“ Waatkem nüüd Jummal abbiga, mis asja polest sünniwad Jofepi ello ja Jესusse ello kokko, agga ärgem unustagem seal jures mitte ärra, et Jofep

olli pattune innimesse laps, ja et Jesus olli pühha Jummal poeg, ja et selle asja polest on nende ello wahhel ni suur wahhe, kui taewas on kõrgem kui Ma. — Kui meie nisugguse melemöttega eddasi loeme, siis ei woi sesinnane luggeminne meie nõdra usko mitte eeskitada, ward se peab sedda finnitama Selle armo läbbi, kes on meie Jესa taewas.

I.

Jofep tähhendab Ebreä keles: Kaswaja, ja kes ka ifka jure kaswatab. Mos. 30 p. 24 s. „panni Rael temma nimmi Jofep, ja ütles: Schowa andko mulle teise poia weel jure.“

Sa keit Kristusse riik on nenda, et iggapääw saab jure pandud poiad ja tüttred, et nad peawad Jummal se Jესa lapsiks sama. Temma riik kaswab pääw päwalt, senni kui keit ärrawallitsetud foggutakse Kristusse anjärke ümber wiimsel päwal, ja laulwad iggawest Allelujah taewas. Siis hüab Temma nende wasto: Tulge minno Jესa önnistud, ja pärriige sedda riki, mis teile on walmistud mailma algmisest.

Kurja waimo riik kaswab kül ka ifka suremaks ja laiemaks, ja innimesed tungiwad wäggise selle hirmsa petmisse wõrgo

sisse, otsego kallad nodade sisse surmajauts. Agga wiimisel päwal sawad nemmad keik kotto hulka moistetud: mailmawürst (se on kurja waimude pealik kirja järrel, ja kennest keik kurjusse juur wälja tulnud paradissi aedas) ja temma teenrid; ja mis siis aitab nisuggune kaswaminne, kelle ots on tullemerri ja pörgopiin.

2.

(1. Mos. 41, 45.)

Josepi nimme sai temma ommal Raanaani maal emma käest, ja sedda piddas ta kalliks ello otsani; agga temmale sai weel teine aunimmi woöral Egiptusse maal kuninga käest jure antud, ja se nimmi olli selle kelemurde järrel: „*Sownat Panea*“ (wata 41, 45.) se on ärrafelletud „*mailma Dnnisteggia*.“

Kui sel aial ja seal maal keik mailm olli nälgas, ja ei teadnud, kust ta piddi üllespiddamist leidma, kui surmaingel kopputas omma wikkatiga maia ukse külge: siis lätsid nemmad armo ja abbi palluma Josepi käest, ja se teggi ommad aidauksed lahti, ja täitis nende suddamed rõmoga, ja nende ihhud leiwaga.

Ja kui nüüd meie aial hinged hinged

nälgas, ja ükski wend ei woi neid aidata, et surmahirm panneb neid kartma ja wärise ma omma kopputamisega süddame ukse külge: siis lähwad nemmad armo otsma omma pattude pärrast, mis nad on teinud, ja abbi palluma keige kiusatuste wasto, mis weel peäle tullewad, — Jesusse käest, ja se teeb ommad taewalikud warrandused lahti, ja täidab keikide ihhud ja hinged leiwa ja roaga.

Seft Temma läbbi kaswab põllowilli wälja peäl, ja Temma läbbi seisab armo-leib altari peäl; ja kui siit ilmast tulles ärrajouda, siis lähhäb hing taewasse, ja touseb wiimisel päwal ihho ülles auustusse sisse: sepärrast on Temma siis ka tõeste ihho ja hinge ja keige uslikko mailma Dnnisteggia iggaweste.

3.

(1. Mos. 37, 11.)

„Ja temma wennad kaetsesid tedda,“

Josepi wennad ollesid piddanud tedda omma kätte peäl kandma, ja temma sanna kuulma, ja temma ellokombede järrele tegema, et ta nenda jummalafarilik hing olli, ja keik ärrakannatas kindla lapselikko lotussega: agga se wasto ta olli nende melest

kui ort, mis pistab silma sisse, ja kui oh-
haka põsas, mis torgib iho sisse. Temma
olli ilmasüta selle wihha jures, mis nad
landsid temma wasto, agga nemmad ollid
süallused, et nad ni kurjad ja kangekael-
sed ollid.

Jesuse wennad lihha polest, keit Ju-
darahwas sel aial olleksid piddanud tedda
armastama ja auistama, temma ellosan-
nad sure holega korjama kui kallid perlid,
temma waggad ellowisid ennesele märgiks
wõtma, et nenda kui temma olli kannatlik,
ja andis keit Issa holeks, kes diete kohhut
moistab, nemmad olleksid ka piddanud sure
Jummala saatmisse alla ennast heitma ilma
nurrisematta ja täis usko. Agga ei kog-
goniste. Nad karjusid: Kas seinnane peab
meie ülle wallitsema? — Mis au se on,
mis ta ennesele püab, et ta ennast ütleb
Jummala Poia ollewad? — On ta wah-
best unnes sedda näinud, et meie peame
tullesma tedda kummardama? — Nisuggune
pimmeda Kalileama nurgast wäljatulnud
mees, ja õppimatta kallamehbed temma
jüngrid! — Ei ühtegi. Meie teme omma
modi. Mingo temma kus taht! —

4.

(1. Mos. 37, 2.)

„Ja Josep olli omma wendadega
karja lojusjed hoidmas.“

Üts ammet keitidel, agga mitte üts
meel keitidel. Josep olli tru omma tö ju-
res, agga nemmad kawwalad omma teg-
gude sees. Josep teggi omma isä mele
pärrast, nemmad teggid isäle melehaigust.
Josepi südda olli täis murret, kui ta nende
kurjust näggi, nemmad ollid täis lusti, kui
nad woisid wallatust tehha.

Ta olli üts hea karjane mitme pah-
hade karjaste keskel. Nisammoti olli Jesus
se hea karjane, agga Juda rahwa prees-
trid ja Bariserid ja kirjaseggajad ollid
pahhad söggedad söggedatte saatjad, senni
kui nad mollemad auko ja kaewandusse
kukkusid: need kes eel käisid, ja need kes
nende järrel tullid.

Eoe, armas luggeja, se tük Soannesse
ramatust 10 peatükist, esimesesest salmist
senni kui 16 salmini: Töest, töest minna
ütlen teile“ — senni kui: „üts karri ja
üts karjane ollema.“ —

Juda preestrid teggid kül pikkad pal-
wed ja lobbisesid paljo omma mofkadega,
agga nende südda olli kangel Jummalast

ja temma õigesti tenistusfest. Nemmad tal-
litasid kül seest kalliste ehitud templide
sees, agga süddame pohhi olli täis rojas-
tust ja hingehukkatust. Nemmad piddid kül
paastmisset ja wäljaspididid kirrikoseäd-
misses, agga nende silmad ollid täis kaw-
walust, nende käed täis wargust, nende jal-
lad kermesd innimeste hingesid püüdma patto
paelte sisse: efs Jesus isse nendest ei üt-
lend, et nad jooffewad maad ja merd
läbbi, et nad agga jälle üht innimest saak-
sid omma ärrapöördud usso sisse kutsutud,
ja temma ihho hinge hukka sata.

5.

(1. Mos. 37, 2.)

„Ja Josep tõi keif pahha kōn-
net neist nende isä ette.“

Ta ei sallind sedda, et temma armsa
isä au peaks teotud sama keige ümberkaudse
rahwa polest, kes Jakobi poiade pahhan-
dusfed näggid, ja woisid ütelda: Se woib
isä sü ja pehme wallitus olla, et nad
nenda illeannetumad. Mis usf se Israeli
usf woib olla, kui ta parremat hingewilja
ei kaswata. Wiljast tuntakse puud ärra,
ja ellokombedest, mis süddames on.

Josep tõi omma wendade kurjad teud
omma isä ette, ja leinas nende pahha
ello pärrast, nenda kui se, kel usf polle mitte
kele otsa peäl, waid süddame pohja sees.

Jesusse meel läks haigeks, kui ta Ju-
darahwa pahhad wisiid näggi. Ei olnud
sest weel kül, et maiade sees olli keif kurja
täis, lakkumist ja prasümist, rido ja kärva,
pinmedust ja söggedust: agga Jummal
kotta tullid ostjad ja müjad. Ta teggi pael-
test piitfa, ja aias neid wälja, ja wistas
nende rahha wahhetajatte lauad ümber selle
sannaga: „Teie tete minno Isä kōdda kau-
bakoiafs“, — wata Joan. 2, 16. — Se
on jo ta hirmus, kui wailikkus kirrikus
saab ostetud, ja müdud, nago lada platfi
peäl, kus härjad ja lehmad wahhetakse kārra
ja küssaga; ehk kui ihholikko sögi asjo saab
kirriko kantud, kus parrem ja iggawenne
leib peab hingele paklutud sama sanna ja
sakramenti sees.

Kül käis nüüd se sanna Jesusse peäle,
mis laul. ram. 69, 10 seisab ettetähhenda-
misses: „Pühha wiha so koia pärrast on
mind ärrafōnud.“ Ja kui mittokord wois
ta õse, kui ta üksi läks mäe peäle palluma,
omma taewa Isä ette tua omma
rahwa pahhad teud, kui mund tunnistajad

ep olnud, kui kuwalge pilwede alt, ja taewatähhed taewa lautusse külges.

G.

(1. Mos. 37, 3.)

„Ja teggi temmale kirjo kue.“

Nago wanna Jakob olleks omma waimo sees jubba ettenäinud: Sinna poeg pead furd sure aujärje peäl istuma, ja rahwas peab siid kummardama, nago Kuningast kummardasse.

Eks Josef ei söitnud Warao kunninglikko tõlla sees, sidi rie selgas, auformus förmes, kuld ahhelad kaela ümber, ja rahwas kiskendas: Seäl tulleb, kes meid aitab.

Ja Jesus tulli ka Jerusalemma linna, ja rahwas heitsid ofse puist tee äre, ja lautasid ommad rided mahha, kus ta pididi möda tullema, ja kes eel ja tagga käisid, kiskendasid: Hosianna kõrges. Ridetud olgo, kes tulleb Isfanda nimmel. Ja lapsokessed ning wäetimakessed kiskendasid ka liggi, ja keit lin olli liikumas.

Agga kuida se olli pari päwa pärrast, ja mis kirjo kuub olli siis Juda rahwa kunninga ölla peäl. Kui nad ollid tedda piitsadega peknuud, siis joeksis werri temma

öllast mahha; ja kui nad ollid tedda risti ponud, siis tilkus temma werri ristisamba möda Ma peäle, ja ta rippus allasti taewa ja Ma wahhel.

Agga Kristus pididi enne kannatama, ja siis omma au sisse minnema. Kui ta nüüd tulleb omma inglidedega wiimse päwa passuna heäleaga waenlasfed hukkama, söbrad önnistama: siis läigib temma palle kui päike, ja temma rided kui lummi, ja temma wallitsus on temma ölla peäl; ja temma rahwas, mis filmaweega Ma peäl külwas, peab leitama öiskamisfega taewas.

F.

(1. Mos. 37, 12.)

„Ja Israel ütles Josepi wasto: Tulle ma läkkitan siid nende jure; ja ta ütles temmale: Siin ma ollen.“

Josef olleks jo woinud issa wasto ütelda: Ei mitte sündko sinno tahtminne, waid se kord sündko minno tahtminne. Sest minna ei woi mitte omma wendade jure minna, nad on wihhased mo peäle, ja wihkawad mind wägga kurjaste. Nad on mulle enne pahha teinud, ja woiw peagi ölla, et

wiimne luggu saab weel pahhemaks kui es-
simenne olli. Reid on mitto, agga minna
ollen üffi.

Ja nenda on Summal issa sedda kurja
mailma armastanud, ja nende pattuste peäle
hallastanud, et temma omma ainosündinud
poega on läkitanud, ei mitte hukkamoisi-
misses, waid õnsaksamisests.

Ja Boeg läks römoga omma armo-
tööd ärra teggema, senni kui pääw on, et
ta kül teadis iggawesest aiaist ja enne ma-
ilma lomist, enne kui Abraam olli, ja enne
kui mäed said lodud, et ta tulleb omma
sisse, ja ommaksed ei wötta tedda wasto;
agga ta teadis ka, et ni mitto kui tedda
peaksid wastowõtma, et neile peab igga-
wenne ello sama.

Ja kui meie olleme sest immelikkust Je-
susse armastussest pattuste wasto ka jubba
arwo sanud omma kurja süddame sisse, siis
peaksime kül sest tännasest päwast kurja wai-
mule ja keige temma pimmedusse teggudele
üht iggawest lahutamisse ramatut kirjota-
ma, ja omma Isfandale ennast ärralubba-
ma, kui pahha pruut pühha peigmehhele,
et ta tedda ka pühaks teeks, kui temma
tund on tulnud.

S.

(1 Mos. 37, 17.)

„Ja mees ütles: Nemmad on
seält emale läinud.“

Issa teada piddid temma potiad omma
karjadega Sekemis ollema, ja senna läkki-
tas ta Josefite. Agga Josep tulli senna,
ei wende kusgaagi; nad ollid jälle emale läi-
nud õige kaugele Totani.

Ets Josep pollets woinud möttelda is-
seenneses: Mis minna neid weel seält läh-
hän ottima. Olleksid nad Sekemi jänud,
siis ma ikka olleksin römoga weel nende
järrele läinud, ja ollen ka hea melega selle
peäle kotto wäljatulnud. Agga kust ma
nüüd ennam neid kätte saan, et nad ni
kaugale on ärraläinud Totani male.

Kes Satani male on jubba ärraläi-
nud, kes tootusse lubbamisest on leik tüh-
jaks teinud, kes omma hinge karjamaad on
mahajätnud, ja woõra jao sisse läinud
hulkuma: kas lähhäb iggawenae karjane
neile ka weel Issa sannumed toma? —

Lähhäb! Kui ta näab sedda ussi, mis
ööd ja päwa närrib, kui ta näab sedda
tuld poues, mis koddoo ja wäljas põlletab,
kui ta näab sedda filmawet, mis unnewode
peäl pallet märjaks kastab, ja kuleb sedda

õhtamist, mis maggamispe seingi peäl wautud rindust touseb, siis ta ütleb: Ma ollen andid sanud ka nende kangekaelstele, kui nende süddamed sawad rusuks pekstud ja mahhalõdud. Ja ta ütleb nisugguse hinge wasto: Ma peäl ei woi ma sind sest karistussefist mitte lahti peasta, mis sa ennese peäle olled isse tonud; agga kui so ihho handas, siis tahhan ma so hingega üks fanna räkida, sest mul ey olle mitte hea meel pattuse surmast, waid et ta pörab ja peab ellama.

Surmani kurwastud hing, kes sa sedda Jeesuse fanna loed omma süddame filmadega, anna selle sannale suud, panne käd risti kui sentud wang, ning pallu Jessa meie põlwili, kui se kes otab ärrapeastmist. Ja Jssand olgo sinuoga.

9.

(Gh. p. 1. IV. M.)

(1 Mos. 37, 19.)

„Wata, seäl tulleb se õige unnenäggia.“

Nad naersid tedda keige temma tühja unnenäggemistega, agga ommeti südda kopputas sees, et mitte wimaks ta unnenäud ei peaks tõeks minnema, ja et nad peawad

tedda weel üksford kummardama. Nad wõtsid nou „tedda ärratappa.“

Kui ta surnud, saab nähha, kes siis tulleb tedda kummardama?

Agga sõimonimmi läks tõeasjaks. So-sep olli ka se õige unnenäggia, sest mis ta unnes enne olli näinud selle kummardamispe pärrast, se sündis õiete nenda, kui se temmale Jummalast olli ilmutud sanud. Misga nemmad kahtsid Jummal nou tühjaks tehha, seeb se pidid weel selle noule abbiks ollema, et se rutteminne korda lähjaks.

Juda rahwa preestrid ütlesid: Kui kauaks se mees wõttab meie rahwa meled seggada omma tühja kulutamispega, et ta on Jummal Poeg, et teit wallitsus peab temma kätte sama, et ta tulleb wimaks kohhut moistima ellawatte ja surnutte peäle. Pärrem moistame meie kohhut selle ellawa peäle, et surnud ei sa kohhut moista meie peäle. Nad ütlesid: Sago temma risti podud; — ja Pilatus panni peälkirjaks ristile: Jeesus Naatsarettist, Juda rahwa kuningas.

Ja wata sesamma naertud ja põlgatud Juda rahwa kuningas Naatsaretti linnast on surmast, hauast illestõusnud, kui loukoer Juda suggust, ja temma Wallitsus käib ülle keige Kuningatte, ja temma aujärg on

Förgem kui taewatähhed, ja temma tulles wiimsel päwal kohhut moistma ellawatte ja furnutte peäle.

10.

(1 Mos. 37, 21.)

„Ja Ruben ütles: Urge wötkem temma hinge seest ärra.“

Monni asfi näitab kenna kül inimeste filmi ees, agga Summala filmade ees on ta ommeti hirmus. Mis peästminne se on, et Ruben nou annab, Josepit auko wiisfata, ja tahtis tedda pärrast jälle wälja tomata, ja sallaja isfa jure wia.

Se on nisammoti, nago Pilatus ütles: Miks teie ilmasüta mehhe werd tahhate ärrawallada. Minna ollen keif selgeste temma käest ärrakulanud, minna ei leia temmal südi ollewad. — Ja ta laskis tedda piitsadega werrisets peksa, ja arwas: Kui nad tedda nenda häddas näwad, eks nad siis hallasta, ja jääb temma hing ellusse.

Kas mitte Ruben olleks woinud ütelda kui keige wannem wend pühha wihhaga: Ollete teie hullud, woi mis teil on? Kas teie tohhite kät pista wagga Josepi külge? Katske näppo ta külge panna, agga ma

tahhan teie peäle tulla kui karro, ja tahhan isfale kaebata, ning peate sedda karristust sama, mis teie weel ey olle mäitsnud! —

Kas mitte Pilatus olleks woinud ütelda kui keige illem kohtomoistja pühha wihhaga? Ollete teie koggoniste melest ärra, woi mis jamsimanne surel pühhal se on? Winge kirriko, ja tännage Summalat, et ta teie wannematte lotusi on teile kätte tonud, ja Punnastajat saatnud rahwa pattude wasto. Kes teie haiged on terweks teinud, kes teid tühhande kampa on pari leiwaga ja kallaga immelikkul wifil söötud, kes hilja aego Laatsarust on hauast wäljatunud. Agga üksfanna weel teie süüst, ja ma lasken need-sammad keppid teie selgäs löhkuda, mis teil liggwoetud teise nou peäle. Teie häbbematta ja tännamatta lomad, kassige mo filmist ärra, teie kirjateggiad ja mõrtsukad!

Se olleks siis ommeti üks öige kohtomoistminne olnud ühhe sure wannutud kohtowannemba polest.

11.

(1 Mos. 37, 25.)

„Ja nemmad istusid mahha leiba wõtma.“

Nago ühhe hea asja eht tö järrel, misga

nad ollid walmis sanud. Mehhed wiskawad omma wenda süggawa auko, et ta seenna peab nälja ja külma kätte surrema, ja nüüd on südda rahhul, istuwad illusti arro järrele rohho peäle mahha: leiwakottid lahsti, wötwad rahholikkult suhho pista. Wata agga sedda, et nad olleküid weel sömayalwet teinud: Meie tänname sind, oh Jummal kõrges, et sa olled meile abbits olnud selle hea asja jures, mis meie olleme etterwöttnud, nüüd woime tännoga wastowötta, mis sinno arm meile annab ihero toidusses ja üllespyddamisses.

Oh kas mitte monni nende seast läks filmaweega ning süddame kopputamisega aasta ehk kahhe pärrast sefissammast kohhast möda, ja kui teine tekäia küssis: Mis wigga sul on? — ja ta wastas: Se wigga mul on, kennest ma ennam lahsti ei sa! Ma watan ommeti kord sedda kohta, siin silla äres, ehk siin pu warjo al rawi kaldal: seie ollen minna kord mahhaistunud rahholikkult leiba wõtma leiwakottist pärrast ühhe hirmsa asja, mis ma ollin teinud, ja ollen Jummalat sel päwal tännanud, et se sai mo kätte, ja nüüd on ta mo kaelas, ja wantab mind mahha kui westikiwwi.

Ei ma ussu, et üks Josefip wendadesed sedda on teinud. Agga sedda ma ussun

kül, et sabda ja tuhhat Judamehhed ja naesed omma perre ja lastega Jerusalemma rahwast, ja kes kangelst ollid Pasapühha pühhitsemisses kokkotulnud, pärrast Jesusse minnekid Kolgata mäe peäle woisid öige röömsaste ja rahholikkult leiwakottid lahstiwötta, ja Pasatalle süa, ning teine teisega jutto aiada, ja ennast römüstada: Nüüd olleme ommeti temmast lahstisanud, ja sedda wanna usko tühjaks teinud, mis ristija Joannes muido räkis, et Se peab Jummalatal ollema, kes rahwa pattud kannab. Agga nüüd on nähha, et se keik tühhi on: mees maggab handas jubba kolmas päaw, ja haanakiwwi pitseriga kinni.

Söge peäle, mehhed, naesed. Agga mis teie siis ütlesite, kui wahhest jubba pitserimärk löhhutud, ja kiwwi ärraweretud, ja haua wahhid mahhapöerutud, ja Maria lahkeste terretud: „Minne kuluta mo Jüngeridele.“

¶ 2.

(1 Mos. 37, 28.)

„Ja müsid Josefip ärra Ismaelide kätte.“

Juda maenitset wennad: Ärgo sago mitte meie kassit temma külge, sest temma

on meie wend, meie lihha: tulge mügem tedda parreminne ärra woõdra Midiani Ma kaupmeeste kätte, siis on meie käd sest süüst puhtad.

Kas nad on siis ka tõeste puhtad, kui sebi ehk libbedaga walgeks pestud. Minna arwan, siis lähwad nad weel õige sõemus-taks, otsego piggi ja tõrwaga märitud, ja tahma peäle rippitud. — Eks mitte monni mees nende seast ei wabbandanud ennast pärrast, kui hakkas seest kippitama: Egga ma sedda asja ei olle wõtnud ennese nou järrele tehha, Juda andis nou, siis ma teggin tenima juhhatamisse peäle. — Kas se sind peästab wiimse päwal, kui se mees tulleb so peäle otse wadates, kel silmad on kui tullelegid.

Kuidas ta kord watab teie peäle, Waiserid ja kirjatundjad, ja rahwa Allemad, ja wõrstitid Herodesesed? Kelle selja tahha teie siis pöggenete warjule, ja kas se kawwal wabbandamine teid peästab iggawesse kohtomoistija wiha ja wanne eest, kui teie ütlete: Egga meie polle Jesussele Naatsaretist ristipakko olla peäle pannud, egga naelad ta käsist, jalgust läbbilõnud. Meie muido kelega kaebasime ta peäle, agga pagana usso mehhed teggid sedda teist asja. Pilatus, kes meie armolisse Keisri Tibe-

riusse assemel meie Ma ülle wallitfes seadusse järrel, — andis tedda kunninga meeste kätte, kunninga mehhed pannid pakko temma kaela, ja löid naelad temma käsist, jalgust läbbi. Wastago nemmad, agga meie olleme sest puhtad ommas süddames.

13.

(1 Mos. 37, 28.)

„Ja müsid Josefite — kahhekümne hõbbe sekli eest.“

Sekel on meie rahha järrele pool hõbberubla, siis maksis Josef 10 hõbberubla. No, mis siis weel rohkemat, igga wend sai üks hea rahhatüü, 10 wenda neid olli, Benjamin alles koddõ isä jures.

Kui monni selle ramato luggeja ütleb: Ei ma ussu, et nad ni alwalt müsid, wist on hõbbe sekel rohkem maksnud sel aial, kui pool hõbberubla, kes wanna aia asjad woib keif selgeste teada. Kuida woib wend wenda ühhe hõbberubla eest ärramüa? Se woib jo kurrat olla, agga mitte wend!

Se peäle ütlen minna: esitüks, hõbbe sekel on pool hõbberubla, se on jo kirjades üllewel, ja ni tõssine asst, kui et sul wiis sõorme on kae külges; ja teisüks, monni mees

on mü nud üht paremat wenda kui Jofepit ärra ühhe wähhema hinna eest, kui üks hõbberubla, et ta tahtis monnest maksust lahti sada.

Agga möt le parreminne selle asja peäle, et J u d a olli selle ärraandja nimmi, selle nou pärrast Jofey sai müdud 20 rahhatükki eest; ja J u d a s olli selle ärraandja nimmi, selle nou pärrast J esus sai müdud 30 hõbberubla eest, se on 15 täis hõbberubla. Oh mis hea meel wois Judassel olla, kui ta mötles: Se on 52 wast rubla wäärt, nüüd saab mul aasta otsa igga näd dala peäle 1 rubla wast omma lusti peäle prukida. Sedda ei wõtta kegi mo käest!

Agga ommeti üks wöttis ta käest: kannepi kõi s wöttis ta käest. Loe mis seisab Matt. 27, 4. „Agga nemmad ütlesid, mis meil sega teggemist, kat su sinna is si. Ja temma heitis need hõbbetükid mahha sinna templisse, ja läks kõrwale, ja ärraminnes poos ta ennast ülles.“ — Ja siis loe Ap. tegg, 1, 18. „Sesamma on nüüd kül saatnud ühhe põllo üllekohtusest palgast, agga temma on ülle kaela mahhakukkunud ja kestelt lõhki läinud, ja keif temma sissefond on wäljapnistetud.“ — Ja siis möt le, mis se sanna tähhendab s. 19. „nenda et sesamma põld nende omma kele murde järrele

hütakse Akeldamaks, se on: werrepöld.“ — Ja kui sa koggoniste arro ei sa, siis juhhatago sind Prohweti Sakaria ettefulutaminne õige tele: Sak. ram. 11, 13. „Woi sedda kallist hinda, mis mind neist ni kallist on arwatud.“ Ja kui ka ükski mu koggodus arro ei sa, mis saggune „Jehowa kodda“ prohweti salmis ja „pottiseppa põld matmisse paigaks woorastele“ on ärrawallitsetud Matt. 27, 7. ja et tedda „werrepõlluks hütakse tänapäwani“ s. 8: siis üks ommeti moistab, ja sest olgo kül; sest neid peab ka ikka ollema, „kes nähhes ei nä, ja kuuldes ei tule“, et kirja sanna tõeks saaks nende jures, kes kirjast ei arwa, ja kirja lehti wahhetawad kurja lehhe wasto, ja karjamaad korjawad kerjamisse wiisil kesset ohakad ja nõggesid.

14.

(1 Mos. 42, 21.)

„Kelle hinge kitsikust meie näggi me, kui ta meid allandlikult pallus.“

Kui Jofey wennad kiusas, ja nende süddame möttid tahtis ärratunda, kas neil on weel mõrtsuka meel peas, kas nad mitte wahhest Benjamineit ei olle ka ilma peäle

saatnud, ja ütles: Kui teil on veel üks norem wend, siis toge tedda minnule näha, siis tahhan ma teie kõnnet uskuda: agga kui teie mitte ei to, siis jääb üks seie wangi. Eest teie ei peäse! —

Kül nüüd mehhed moistsid wenna hinge kistsikussest rätida, kuidas ta neid allandlikult pallunud. Seal 37 peatükki sees ei olle se asfi kül mitte weel üllespandud, agga egga ta kaddunuks ei woi jada. Summal toob keik asjad ette õigel aial, ja kui se tund on tulnud. Et meie kül isse woifime jubba seal essimesse tükki jures arwata, et wist noor mees on neid pallunud, agga nüüd nad kurjateggiad peawad isse üllestunnistama.

Kuidas ta wois palluda? — Arwa isse, kuidas sinna ollefid pallunud, kui kuub saaks seljast tommatud, kui käed haktakse selja tahha seutama, ja süggaw auk so jalge ees! — Et sa ütlesid: Oh wenna kesked, heitke ikka armo. Laske ma annan teie jallale juud. Kuidas te woite mind seie üksi auko jätta? Mõttelge ommeti mo hädda peäle. Kuulge kuidas südda tufsub? Bange üks omma kassi seie.

Ja kes Se olli, kes ütles: Minno hing on kurb surmani. Oh mind peab ühhe tullerismisega ristitama, ja kui raske on se,

enne kui se saab otsa lõppetud. Mul on weel paljo teile räkimaist, agga teie ei suda sedda weel mitte kanda. Mo ärraandja kassi on minnoga laudas. Redda minna söötsin ja kaswatafin, se nõalab mind jalakanna sisse. Kui mittokord ollen ma tahtnud teie lapsokessi kookokorjata, kui kanna ommad poiakesed koggub tiwade alla. Jäge nüüd ommeti walwama minno kõrwa. Kas teie mitte üht tunnifest woite minno jures seista. Oh kui se karrikas woiks minnust möda minna, et ma sedda ei jo. Eli, Eli, lama asabtani. Mul on janno. Amen.

15.

(1 Mos. 37, 32.)

„Tunnista, kas se so poia kuub on ehk ollematta.“

Sedda tewad poiad omma isfale. Müwad wenda ärra, kastwad ta kirjo tue sifutalle werresse, ja pillawad isfa armastusse pärrast Josefpi wasto: „Tunnista, kas se on so poia kuub?“ — Mis seal ennam tunnistada. Se ta on jo. Raske saab teil wastada.

Oh Jehowa, kes arwab so noud ärra, sest nemmä on ärraarwamatta, ja kes tös-

tab se kätte peält, mis sinno käsfi on peäle pannud, et asfi peab alles warjul ollema pattuste filmade eest. Kurjateggiad tewad kurja, ja leidwad palka omma kurjusse pär-
rast, agga sinno nou lähhäb ifka eddasi, kõrgeminne kui pilwed käiwad.

Jakob peab omma keige armsamat poega ohwriks andma, agga ta saab tedda jälle kätte, kui pärris aeg on tulnud. Izaak peab omma keige kallimat poega Jakobit kauge woõra male ärrasaatma wenna Esawi wiha pärrest, agga ta tulleb jälle taggasi, kui se seätud pääw on tulnud. Abraam peab omma süddamest armastud poega Isakit Moria mäele wima tapmisse jauks, agga ta saab temmale taggasi kingitud, kui se õnnis tunnike olli joudnud.

Ja Jummal isä peab omma ainosündinud poega surma kätte andma, et mitmede tuhhanditte tuhanded hinged saaksid peastetud pattust, surmast ja kurrati wäest; agga Ta saab Tedda kätte, kui se filmapilk olli kä, kus üks pilw lastis ennast taewast mahha, ja tõstis omma Lojat ülles pitki filmi otawatte inglide, ja Serawimi ja Kerubimide ja keitide õnsa hingede jure sel kallil Taewaminnemisse päwal, kus ta Jummalagajatmisesse meile mällestusfets jättis sedda kallist sannakest: „Wata ma ollen teie jures.

16.

(1 Mos. 39, 1.)

„Ja Potiwar, Warao üllemtener
— Egiptusfema mees ostis tedda.“

Enne olli temma wabbatmees omma isä koias, allati rahhus rõmus tootud Kanaani maal: ja nüüd on ta paggana mehhe tener, sullane, orri pimmedal Egiptusse maal.

Agga kuidas sai Se allandud, tedda inglid kiitsid algumisest, se iggawenne Sanna, kelle läbbi keik on lodud, mis agga lodud on, Paradisi aia lotus, Noa perre rõmus-
tus, Abraami kindel lin, Isaki warjopait, Jakobi õnnistus.

Ta sünnib pimmedas lautas. Temma emma peab Egiptusse temmaga põggenema kunninga Herodesse wiha eest. Raatsaretti nurkas on temma ellamisse koht ärrapõlgitud rahwa seas. Buseppa maias seisab temma wode. Kalilea järwe äres käib ta üksi. Joannes, patiune peab ristimisse wet pannema Keigepühäma Pea peäle. Kurri waim tulleb kolm korda tedda kiusama. Lin-
nudel on pesfad, ja rebbastel augud, agga innimesse Poial polle sedda pärris asfet, kus ta woiks omma Pea mahhapanna. Süngrid ei sa arwo temma kõnnest, ja suur rahwahulk pöörwad ta sannad teispidi.

Kiwwa töstetaks üles tedda wiškama, ja woõra mehhe eesli selgas lähhäb ta omma Jerusalemma linna surma palka sama. Jüngeride jallad pesses temma ja röõwlitte wahel poob temma. Amen.

17.

(1 Mos. 39, 20.)

(5. 2. iv. m.)

„Ja ta olli seäl wangihones.“

Pauloram. 105, 17. 18. loeme nenda: „Josepit müdi sullafeks ärra. Nemmad waewasid temma jallad palkus, tedda ennast pandi raudo, seks aiaks, kui temma sanna töeks sai.“

Kui nüüd Josepi wennad olleksid Egip- tusse wangihone usse ette tulnud, ehk akna- august senna sisse wahtinud, eks nad olleksid pilkanud: Wennake, kuidas käib? Kus so unnenäggo neist wihtubest, ja kus so tühhi sanna neist taewatähtedest? Kas meie tulleme nüüd sind kummiardama, sa õige unnenäggiä?

Ja ommeti olli ta õiete unnes näinud, sest kui tedda mitte ei olleks wangi heide- tud, ja ta seäl polleks kahhe meeste unne- näud ärrafelletanud: siis ei olleks se aski

ka mitte kunninga ette woinud tulla, ja keit olleks wiisist teistwiisi läinud.

Kui Jesus handas maggas, otsego wang wangitornis, siis woisid kirjatundjad ja Wa- riserid küäl Jüngerid pilkada: Kuulge, kus teie õppetaja? Ta piddi jo Kunningaks sama! Ta ütles ennast jo Jummalä Poia ollewad: Kuidas ta nüüd surnud on? —

Ja Jüngerid isse mõtlesid ka, et nüüd on keit nende lotus otsas. Eks nad isse rätisid: Meie arwasime, et sesunnane piddi meie Israeli rahwa Lunnastajaks sama: ja nüüd on jubba kolmas pääw, ja ta mag- gab handas; ja peäleki on meid weel mon- ned naesed himotanud, kes ütlewad, et Ta on üllestõusnud, ja et Ta ennast neile näitnud! —

Misga kurjad inimessed tahtwad Jum- mala riki keelda, sellega saatwad nemmad sedda eddasi usklikko rahwa süddamettes.

18.

(1 Mos. 39, 6.)

„ja Josep olli illusa jumme ja illusa näoga.“

Emma Rael olli ka kenna kaunis nars- terahwas olnud. Temmast loeme 29, 17:

„agga Rael olli illusa jumme ja illusa näoga. Kui tam nenda wösfud. Egip- tusse rahwas ollid koldse näoga lodud in- nimesfed, Josefpi pallenäggo paistis nende seas, kui hommikokoit pilwede wahhelt.

Jesusse illust rägib laul. ram. 45, 3. „Sa olled illusam kui innimesse lapsed, arm on wäljawallatud so ulede fisse, se- pärrast önnistab sind Jummal iggaweste.“

Ja Salomoni Ullema laulo sees seisab: „Wata, sinna olled illus, mo söbrote, wata illus olled sinna, so filmad on kui tuitesse filmad.“

Nenda kui Rael olli illus, nenda woime arwata, et wagga neitsit Maria wois kül ka selle asja polest kui üks esimenne wäl- japaista teiste tüttarlaste seast, et Jummal temmale wagga armas pallenäggo olli lonud.

Meie teame kül, et neitsit Maria olli ka üks pattune loom („terre, kes sa olled ar- mo! sanud“), nenda kui keif innimesfed, mis mehhest naefest on sündinud, ja sepärrast meie ei kummarda tedda ka mitte, ni wähhä kui meie omma emma, eht täddi, eht ödde, eht tüttart kummardame: agga meie armastame tedda, sest ta olli üks wagga pattune, üks jummalakartilik pattune. Agga Se, kes temmast sündis, ilma et ta mehhest teadis, Se, kes pühha Waimo illewarjamisse läbbi

neitsit Mariast sündis: sest teame, et kei- fide põlwed peawad temma ette mahhalast- ma, ni hästi aukuningatte põlwed kuld troni peäl, kui kirrikosandide põlwed kirriko ukse ees: ikka üks muld ja põrm, ja ühbed mustad mollemad; agga kui nad ussuwad, ja teisi ka usso pole kutsuwad, siis pesset Se neid walgetis omma pühha werrega kes „illusam kui keif innimesse lapsed“ kotto.

19.

(1. Mos. 39, 12.)

„Siis hakkas ta temma tuest kinni.“

Kurri loom, Botiwari eddew naene, hak- kas omma kurja künedega wagga Josefpi tuest kinni, et ta tedda pididi kurja pole kiisama.

Kurri waim, kurja waimude pealik, hak- kas omma kurja kõnnettega pühha Jesusse kuulmissest kinni, et ta tedda pididi patto pole pööрма.

Josep peäsis kurja naese käest Jummal- a fanna läbbi: „Kuida peaksin ma sedda suurt kurja teggema, ja Jummal- a wasto patto teggema!“ —

Jesup peästis ennast kurja waimo käest Jummal- a sannaga: „Taggane, Satan, sest kirjotud on: Sinna pead Isand- a dat omma Jummalat kummardama, ja tedda üks- päin is tenima.“ —

Josep olli ükski kurja naesega, sest „polnud ükski perrerahwa seast sääl koddo;“ wata 1 Mos. 39, 11.

Jesus olli ükski kurja waimoga, sest „Jesust widi pühast Waimust kõrbe (wata Matt. 4, 1); agga kõrbeks hütakse üks tühhi makoht, kus ükski innimenne ei ella.

Kui Josepi kindel wastopanneminne kurja naese wasto saab loetud, siis hinged tannawad tedda waimus, et ta meile eesmärki on jätnud, et meie ka nenda teme.

Kui Jesus olli kindlaste kurja waimule wastopannud, siis inglid tenisid tedda rõmus, et ta innimestele eesmärki olli jätnud, kuidas nemmad peawad kurja kiufamiste sees Jummalala fanna ja abbiga ärrawoitma, ja kummatagi woimust sama.

20.

(1. Mos. 39, 17.)

„Se Ebreala sullane, — tullu mo jure mind ärranaerma.“

Kurri naene tunnistas waltetunnistust omma mehhe ees, ja mees wihhastas, ja moistis kohhut Josepi peäle, et ta wangi sai wisatud.

Kurri rahwas tunnistasid waltetunnistust omma kohtuüllema ees, ja Pilatus kartis,

ja moistis kohhut Jesusse peäle, ja andis tedda surmata.

Nad tõstsid keisfuggusid kurjad kõnnetempe peäle: Se mees pörab rahwa meest ärra, et nad ei pea kunningatte kässo alla ennamp heitma; ja ommeti Temma olli ütelnud: Andke kunningale, mis kunninga pärralt, agga mis Jummalala pärralt, sedda andke ka Jummalale. Kui ta olleks ütelnud: Ärge makske ennamp kunninga rahha, ärge parrandage ennamp kunninga teed, ärge saatke ennamp kunninga mehhi: siis olleksid nad woimud ta peäle nenda kaebada. Agga ta olli jo kül illusti õppetanud hingerahha ja hingerahho polest, maante ja taewate pärrast, sõawäe ja süddamewäe asjadest, et mollemad kunningad pidid omma kätte sama, se kes ürrikesseks aiaks wallitseb, ja Se kelle wallitus iggawenne.

Agga need wallekittud mehhed katsusid tedda iggapiddi temma sannadest wõrgutada, ja wiisi wöttis Jesand sedda kannatust ennese peäle, et kui pärrast temma Jüngrid ja sullasid nisammoti tahhetakse kiufata, Ta wois omma keigewäggewama sannaga waenlased mahhapörrutada nende uhtusse toli peält: „Siit sadit pead sa tullesma, ja mitte emale: „loe Jobi ram. 38, 11. ja Jeremia ram. 5, 22.

21.

(eodem A.)

(1. Mos. 39, 22.)

„Ja wangihone üllem andis Josef kätte keit wangid.“

Josep olli isse wang, ja ommeti jälle wangide perremees, et „keit, mis nemmad piddid teggema, olli temma seädmas.“

Wangihone üllewataja tundis, et Jummal olli Josepiga, ja et se mees siit ärra ei jookse, kui ta ahhelad temma kättest wotakse, ja jallad pakko seest peästetakse. Ta ei lähhä siit ärra, enne kui wahhest kunnigas ta peäle armo heidab, ja tedda jälle wäljakutsub wangitornist. Ja nenda olli se kaks aastat kolmanda sisse.

Ja kaks aastat kolmanda sisse olli Jesus siin Ma peäl, kennest se armas laul lauloramatus: „Oh kui õnsad on need pühhad taewas!“ ütleb: „Ihm ep olle muud kui wangi kooda, kus on kartust, hirmo, waeno, södda.“

Ta olli kui wang, kes kennast kaunist taewast on ärrasadetud, kus rahho, rööm, laul ja kitus allati, seie pimmedusse orro sisse, kus murre ja waew, kurwastus ja willetsus allati peäle tullewad.

Kas se ei olle wangi põlli, kui Mailma Bojal ep olle asfet sure laia Ma peäl, kus

ta omma Pead woits mahhapanna ja hingata ja ütelda: Se on mo pärris koht, siit ei woi mind kegi ärrgaiada! — Et temmal kül Raatsjaretti linnas olli nago üks maiaasse, kus pusep Josep ellas: agga seälgi ei woinud ta rahhul seista, ühhest päwast teise nende kolme õppetaja ammeti aasta sees Süngrittega käimas ja rahwast õppetas, küllast küllasse, allewist allewisse, ühhest linnast teise — Galileama ja Judama, siin pool Jordanit ja seäl pool Jordanit, ülles ja alla, pitkuti ja laioti sedda Israelmad läbbikäies: kes need pennikoormad kolkoarwah, mis ta jalla on läbbikäinud.

Ta olli kui wang raske töö peäle pantud, kulda süggawast mullast ülleskaewada. Innimesse kaljuse süddame kallal on rohkem tööd, enne kui sa sedda paerinki läbbilõhud, kui mullakaewajattel tühjal maal. Seält ikka tulleb ommeti waewa palk päwatö järrele kätte. Kolm aastat kaewas Jesus Judasse süddame kallal: mis ta sai? — Ketsemani aedas: Terre, Rabbi! — ja ühhe suandmisfega andis ta innimesse Boega ärra. — Kus Bariserid ja Sadduserid, kirjatundjad ja Lewitid, preestrid ja kõrgepreestrid, Herodessed ja Pilatussed; ja luggematta arwo, kel kõrwad ollid kuulda, ja ei kuulnud.

Agga et ta kül olli wang, sis olli ta ka kui wangide perremees, kel woimust olli wangide ülle. Kui ta furjad waimud wois innimestest wäljaatada; kui ta merre tule wasto wois hüda: „Wait,“ ja wee peäl kää; kui ta kuulmattale wois selle sanna-ga: „Gwata“ körwad lahti wötta; ja pim-mesündinud mehhele nattokesse muddaga ja tigiweega silmanäggemist anda; alwatud haigele ütelda: Wötta omma wode ülles ja kõnni; ja lessenaese surnud poiale: Moor mees, ma ütlen sulle, touse ülles; ja Maria wennale: Laatsarus tulle hauast wälja, — siis olli ta kül wangide perremees, ja „mis nem-mad piddid teggema, olli temma seädmas.“

22.

(1. Mos. 41, 14.)

„Ja panni ommad teised rided selga.“

Kui Barao Josefip lastis wangihonest wäljakutsuda, siis Josef pestis silmad selgek, „aias omma habbeme ärra“, panni ued rided selga, ja nenda ehhitud „faatšid nemmad tedda ussinaste august wäljaminnema.“

Nattokest aega enne kui kunninga käst tulli, olli ta alles kui unnustud, kui surnud wangiaukus. Mi pea kui se käst olli tul-

nud ta kätte, tousis ta otsego ue ello sisse ellama.

Nattokest aega enne inglitte tullemist ülestousmisse päwal olli raske kiwi alles haua ette weretud, pühha Jummal Poia kehha hingas surnud külmas paehaudas, ta olli kui peaks ta nüüd iggaweste unnustusse sisse jäma. Waenlased pilkasid ja naersid, söbrad nutsid ja leinasid: ifka temma maggab raskes surma unnes.

Agga käst tulli taewast, inglid pörrotasid kiwi haua ukse peält, Jesusse hing läts jälle temma pühha ihho sisse, ta tousis haua august rutto wälja, watis, päike pais-tab warra hommiko, lunnastaminne on wälja wallatud kui armojöggi ülle mailma; Maria Mahdalena tulleb tedda silmaweega otšima, ja saab tedda öiskamisega leida; Jüngrid Emmausse pole minnes tundwad tedda leiwamurdmisest, teised Apostlid Jerusalemmas temma terretamisest: Rahho olgo teile. Usimatta Tomas heidab ta jalge ette selle römohüüdmisega: Minno Is-land ja minno Jummal. Josefip Jesust peäsewad wangist, touswad august udes el-lus ja illus.

Agga nenda kui Josef sai üllemaks wal-litsejaks ülle Egiptusfema, et agga kunnin-gas olli weel temmast üllem: nenda sai ka

Jesus üllemats Wallitsejaks ülle koggodusse hingede, muudkui et se sanna 1 Kor. 15, 27. jääb alles seisma: „Sest ta on keit temma jalge alla pannud, agga kui ta üt- leb, et keit temma alla on pandud, siis on arwalik, et se ei olle allapandud, kes keit temma alla on pannud, — et Jummal keit olleks keikide sees. (s, 28.)

23.

(1. Mos. 41, 45.)

„Ja Warao panni Josepile — üllema — wallitseja tütre naeseks.“

Et kül Warao ei olnud Israeli usko, agga sedda ta teadis ka omma Egiptusse usso sees, et nenda kui mees on naese au, nisammoti on jälle naene mehhe rööm. Mes naese Pea, ja naene mehhe kroon temma Pea peäl. Abbikasa, üks abbi, mis ikka kasa ehk liggi käib. Need kats ei olle ennam kats, waid ühheks sanud uskus, armastuskes, lotuskes; kannatuskes, rõmus- tuskes, kinnituskes; ellus, surmas, ülles- tousmises. Ilma naeseta mees kui politik innimenne: südda üksi, meel kurb, waim rõhhtud; naesemees: kindel nous, ussin töös, õnnis maia.

Warao teadis, et Josepi hingel ep olle

sest kül: Et ma temmale sörmus seädsin sörmu otsa, kuldee kaela ümber, sidirie sel- ga pannin, tõlla sisse istutasin: hea naene on kallim kui kallid kued, ja illusam kui merreperlid: rosililled palle peäl, tuifilmad Pea sees; wagga südda rindus, taewa lo- tus waimo sees. — Warao wallitsetes Jose- pile üllema wallitseja tütre naeseks.

Kus Jesusse pruut? Kas same tedda ka nähha Ma peäl? — Kule enne kuidas ta on, pärrast waatkem, kus ta on? — Nenda on Jesusse pruut Ma peäl, kedda Jummal Issa temmale annud, kui temmast on kir- jotud: Ewes. ram. 5, 27. „Et ta sedda koggodust enuesele piddi seädma ausaks, üh- heks koggoduskes, kel ep olleks ühtegi wig- ga, egga kortso, egga muud seddasarnast, waid et ta piddi ollema pühha ja laitmat- ta.“ — Ja laul. ram. 45, 14. „Keit kun- ninga tütre au on seestpiddi.“

Kuidas ta weel on, Jesusse pruut? — Kül waggade ello siin seestpiddi hiilgab, et wäljastpoolt näitwad kui alwemad sandid. — Keit nemmad on lihha sees Adama lay- sed, ja seestpiddi on nemmad Jummalala sug- gust. — Kui Ma peäl nad liguwad, ello on taewas: sest laulan nüüd, öiskage sa- red ja wessi.

Kus on Jesusse pruut? — Kus Jum-

mala fanna selgeste ja puhtaste õppetakse, ning rahwas ka pühaste kui Jummalalapsed sedda möda ellawad. — Seal on Jeesuse pruut! — Need peawad kinni, mis neile on antud, et ükski nende kroni ei sa risuda, ei maailma würst egga temma teenrid, ei kurrat egga temma kawwalus, ei põrgo egga temma wärrawad. Ta seisab kui Jummalal Sedripuud kõrge Libanoni ussomäe peäl, jured maas kinni, tüid kindlad tule wasto, ladwad taewa pole watades.

Ja kui sinna usfud, ja sinno maia, siis olled sinna ja so matarahwas iggawesse peigmehhe kihlatud prudid, et woite laulda: „Mind, Jäsa, tomma Poia jure, et Boeg mind jälle tommaks sinnule: siis lõppeb keif mu waew ja murre, ning taewa õnsus tulleb minnule; mind kandwad inglid omma kätte peäl, ja omma Jeesusest ma nään seal.“

24.

(1. Mos. 41, 46.)

„Ja käis keif Egiptusse maad läbbi.“

Kui Joesep kuningaga käest sedda au ja aunustust olli kätte sanud, et ta temma asemel piddi wallitsema üle keige Egiptussema, et keige rahwale peaks nälja aial wilja

ja toidust sama, sedda möda kui kellegil tarwis olli, ja kui tal hinda olli sedda wäljaosta: siis istus Joesep kuningaga autolla sisse, ja käis keif Egiptusse maad läbbi ühhest linnast teise, senni kui ta neid keif olli läbbisõitnud, ja isse omma filmaga sedda rahwast näinud, ja omma kõrwaga nende pallumisfed ja sowimisfed kuulnud ja wastowõtnud. Müüd wois ta üks selge arro tehha, et ükski piddand ilma jäma, waid keifile sama nende tarwidusse järrele.

Ja pärrast sedda, kui Jäsa on keif wallitust hinge õnnistusse polest omma ainosündinud Poia kätte annud: siis käib sesamma kui üks keigewäggewam, keigetargem ja keigeheldem keif matad ja maad waimollikul wist läbbi, ja watab nende hingede hädda, ja kuleb nende innimeste palwed; ja ükski, kes temma jure tulleb, tedda ei lükka temma mitte ärra. Ja kui kegi wõttaks koidotiwad, ja lendaks wiimse merre otsa, ning hüaks agga üks tõssine süddame sannake omma üllema wallitseja pole: jubba warfi wõttab temma armoga ta peäle mõttelda, ja annab temmale eimam kui ta mõistis mõttelda ja palluda.

Hüa siis, oh hing: Wata Jäсанд minno peäle! — ja sa pead temma lahked filmad nähha sama.

Ütle: Rägi minnule üks sanna! — ja temma uledest tilgub kerjemet so süddame hawade peäle.

Ballu: Sirtuta mul omma kät! — ja pead tundma, et ta sind murre jõest ülle sadab, sillast ülle teise äre.

Dhka: Omma wasto rindo mind! — ja tunned kohhe, kuidas temma süddame armastusse werri tufsub ta pühha ärraselle- tud ihho soonte sees, ja panneb sind ella- ma, lifuma, ülleslendama, ia taewaõnsust maitsma.

25.

(1. o. 3 IV. M.)

(1 Mos. 41, 56.)

„Ja Josef teggi keik aidad lahti, kus wilja sees, ja müüs Egiptusse rahwale.“

Kui nälg woimust olli wõtnud Egiptusse maal, tulli rahwas kunninga jure, „ja kisse- sendas leiwa pärrast“, ja Warao ütles neile: „Minge Josepi jure, mis se teile ütleb, sedda tehke.“

Ja nemmad lätsid Josepi jure, ja Josef teggi aida uksed lahti, ja müüs neile: sel- tele üks wak, teisele kolm wakka; kel suur perre, kümme wakka; ja kinnitas: Arge raiskage muido, korjake leiwapallokesfed sö- misse jures ka kokko; kui otsas, tulge jälle.

— Ta olli leiwaandja, kunningas olli sed- da ammetit terwelt temma hole alla pannud.

Jesús on ka leiwaandja, ja Taewa isä on sedda pühha õnnistusse tallitamist terwelt temma kätte annud, et kel nälg on igga- wesse leiwa ja hinge toidusse pärrast, se mingo julgeste ja lapselikko lotussega temma käest palluma ja sama.

Agga mis sa sest arwad: kui nüüd mon- ni tark mees olleks mõttelnud, (weel pärrast sedda kunninga käsko: Minge Josepi jure): — Oh mis minna lähhän weel Israeli mehhe jure, eks ma lähhän parreminne selle jure, kes meie keikide ülle on, armo pallu- ma; — ja astuks Kunninga tuppa, ja hak- taks jälle temma kõrwade sisse kissendama: Aus suur kunningas, hallastage mo peäle, mul naene, lapsed koddo nälgas, minna isse teine pääw jubba sömatta; ande teie ommast kappist ehk aidast. Ei ma mitte siit enne ärralähhän, kui teie mulle leiba ep olle kätte pistnud!

Kunningas olleks wihhaga omma solda- tile käsko annud: Wiskage sedda hullu meest wälja, kes ei tahha mo käsko järrele tehha. Kui ta ei tahha Josepi jure minna, siis mingo temma mo wangihone keldrit kat- suma. — Jubba wiakse! —

Kui monni issetark, ja omma ennese oi-

gusse peäle julge astub Wariseri modi sure Jummalale palle ette, ja ütleb: Minna tännan sind, et ma ei olle kui mu innimesed, ei lakkujaid ega prassijaid, ei warras ega abbiellorikkujaid. Ma ollen aus mees iggapiddi, teen tööd truiste tuus päwa, ja käin kirrikus igga pühapääw, keik sinno kässo järrele. Mul polle eestkostjat waja, nago teistel, ma astun isse lahkestes sinno ette.

Kas mitte Jummal isä taewast hüaks omma ingliden wasto: Sidduge temma käed ja jallad, ja wiiskage tedda fenna, kus on ulluminne ja hammaste kirristamine. Temma häbbematta koer ja kelm: täis pattumudda pealaeft jallatallani, ja arwab ennast puhhast ollewad, arwab mo ainofündinud Boia werrewallamist tühjaks ja miksiki. Taewasse ta ei tohhi, Ma peäl temmal ei möö, pörgus olgo ta paik! — Jubba heidetasse. —

26.

(1. Mos. 41, 57.)

„Ja keik maailm tuli Egiptusse male, Josepi jure ostma.“

Kui „nälg olli woimust sanud keige made sees:“ siis hakkas woöras ümberkaudne rahwas ka lituma ikka fenna pole, kus kuuldi wilja müwad. Tühhi köht teeb terrawad filmad ja lahtsised körwad. Kui üks

lähhäb wilja pudusse aial rega sinnerst möda, kus wiljakottid peäl: sa küsüd: Kust sinna said? Mis maksab wak? Kas willi puhhas? — Üks ütleb ühhele, teine ütleb teisele. Kel siis hea willi, suur mööt ja alw hind: se jut lähhäb, oftego kannaksid linnud sedda eddasi, nisammoti kui se teine jut, kel sant willi, kasin mööt ja suur hind; fenna ei lähha ükski.

Enne tullid pagganad Egiptusse mehhed leiba sama, pärrast tullid Israeli mehhed wilja ostma.

Üks ta olnud esimesse ristifoggodusse seädmisses aial, ka nenda, et usk läks laiale Juda maalt eddasi. Pärris tootusse Israeli lapsed ei tahtnud Jesust wastowotta, postid tedda risti, kuusaksid temma Apostlid, wawasid sedda foggodust. Nistiusso kulutajad läksid Juda maalt ärra pagganattele Ewangeliomit kätte wima, kas susannaga, kas kirjatähhe läbbi. Üks ja isse wotta uest Testamentist wadata, kui Apostliden teggude luggemisse järrel ollid Judarahwas Apostlid iggapiddi taggatusanud, siis leiad sa nende Jummalale waimust aetud meeste kirjad keik järjeste illespandud, ikka paggana rahwale kirjutud: Roma rahwale, Laddina maal, Korintusse Kregamaal, Emesusse Asia maal, Willippi, Kolossusse, Tessaloni-

ka, ning nenda eddasi. Üts ainus firri Ebrea rahwale, et nad mitte koggoniste ei peaks ilma jäma.

Agga wähhä nendest wötsid wästo, suur hulk läts hukka. Jerusalemma lin sai är-rahawituid, Judimehbed laiale pillatud. Praego hulguwad ülle mailma, lootwad Messiasse tullemist, ei tahha uskuda, et ta ammo on jubba tulnud.

Kas nüüd Judimeest sünnib naerda ja narrida, kui ta sulle wästo tulleb, ta kurbastid rööwlimodi risuda, tedda taggaaida ja püda kui kurja metsaloma, kel kussagi rahho Ma peäl.

Wästus olgo se: Kui Abraam, Izaak ja Jakob ollid Judamehbed, kui Petrus, Paulus ja Joannes ollid Judamehbed; kui Jesus Kristus olli Juda rahwa tüttarlast, neitsist Mariast pühha Waimo läbbi sündinud: siis te nenda, kui nüüd waene hulkuja Judamees omma piisfokesse kaubaasjaga sulle tulleb: Terreta tedda lahseste, ja ütle tasfakeste isseenneses: „Onnistus tulli Juda rahwa käest!“ — Du ta möda läinud, panne käed ristii, ja ütle tasfakeste: Oh minna tännamatta loom polle weel öiete selle armo eest tännanud, et ristmisse wet sai mo Pea peäle. — Ja kui sa jubba hea tüf olled eddasi läinud, ja ei olle

seäl kussagi näggiat, siis lasse ühte kohta põlwili mahha, ja pallu Iesa meie omma hinge önnistusse eest; ja siis saab pühha Waim sulle kõrwa sisse üttema, mis Roma rahwa ramatus 11, 25 on tähhendud, et kui „pagganatte armo on täis sanud“ — (ja sinno marahwas ja minno sakarahwas on ka pagganatte arrust wäljatulnud, ei mitte Abraami suggust) — et siis (s. 26) „keif Iraeli rahwas peab önsaks sama,“ ja üts karri ja karjane ollema.

27.

(1. Mos. 42, 8.)

„Ja Josef tundis ommad wennad, agga nemmad ei tunnud tedda mitte.“

Kuida nad woisid arwata, et tedda nemmad ollid orjaks münud, pididi nüüd sille mawallitseja ollema; kelle kibe nemmad ollid seljast kistnud, ja sikkutalle werresse kastnud, pididi nüüd anjarje peäl istuma sidi ridis ja kuld ehtes; et kes ei teadnud muud sannad räkida, kui omma pärris Ebrea keelt, pididi nüüd Egiptusse keelt kõnnelema, ja tulk temma woõrama sannad neile nende teles ärraselletama.

Nende filmad ollid kui kinnipetud, et nad tedda ei tunnud, ei woind ka tunda

selle pitka aia järrel, et nad teine teist ei olnud nähha sanud.

Jätta nüüd nattokesseks aiaks sedda lugemist järrele, ja wotta omma ue testamenti ramatut lahti Lukasse ew. 24 peatük 13 fenni kui 35 salmini, kus peälekirri on: Ewangelium Kristusse üllestoumissse pühha teisel päwal, ja kui sedda tükki olled palwes läbbiluggenud, siis loe siit eddas, ja mõtle: Mis se siis olli, et seal on üteldud s. 16 neist kahhest Jüngeritest, kes Jerusalemmast läksid Kristusse üllestoumissse pühhal õhto pole tük maad Emmausse allewisse, ja üks mees küsis neid, miks nad nenda kurwanäolissed, ja nemmad ei tunnud tedda mitte, et ta kül pari päwa eest olli keige tutwam parrem sõbber neil olnud, ja olli nüüd ka, agga: „nende silmad peti, et nemmad tedda mitte ei tunnud.“ — Kes tohhib tedda tunda, kui temma lubba ei anna. Ta ei annud neile lubba enne aego, et ta enne tahtis neile Mosesse ramatust (s. 27), ja keigist prohwetist ärraselletada, mis temma kannatussest olli üllepandud, et Kristus piddi enne kannatama, ja siis omma au sisse minnema. Miks nad nenda rummalad ja — „pikkaldased“ — olid uskuma, mis prohwetid on rākinud: nad olleksid jo targad ja — ruttolissed — piddand ollema keik uskuma, mis tõe sanna kuulutab.

Jesus ei annud ennast tunda enne kui temma tund tulli, leiwamurdmissse jures. Olleks ta warsti ennast ilmutanud neile, kus olleks siis se kallis wanna Testamenti selle-taminne jānud Mosessest ja prohwetidest, mis nemmad nüüd jälle teistele woisid kuulutada. Nüüd same meie ka sest arro, et wägga tarwis ka meie aial ikka wannast Testamentist tunnustusjed jure wotta, nago ta ütles: Joan. 5, 39. „Katsuge kirjad läbbi — (sest) need on, mis minnust tunnustawad.“ Ue Testamenti kirjad ep olnud siis weel kirjutud, need said ammo pärrast Kristusse taewaminne missse kirja pandud ja ühte kokko korjatud; agga wanna Testament olli rahwa kä. Wanna seest olli temma isse koddo ja kirrikus luggenud: koddo enesele, kirrikus rahwale. Siis aunstagem sedda wanna Testamenti, ja ei pea sedda maia ollema, kus täis piiblit ep olle, et täis õnnistus woiks ka tulla selle maiale, Selle käest, kes wanna Testamenti on maia pohjaks ja alluskiwiks seādnud, ja temma peale ue Testamenti uut honet ehitānud.

Kisub kurri waim wanna Testamenti rahwa käest ärra, et nad ei raatfi omma rahhakoppikud selle wāljaostmissse peale kuulutada, ei tahha ka seält seest õppetust saada: siis on se kui maia ilma allusseta.

Se maia ei seisa mitte wasto, kui kiusatusse tuled puhhuwad, waid ta tulleb mahha, ja temma langemine on suur.

Kirikus sago temmast ka selletud, maias temma seesi ka loetud, taewas temma eest kül tännatud.

28.

(1. Mos. 42, 28.)

„Mo rahha on taggasi tulnud, ja wata se on ka mo kottis.“

Kui üks omma kottisu lahti teggi, et ta õmaias pididi omma lomale seält nattokest wiljatervi ette andma: Oh mo Jummal, mis asfi se on, rahha on ka siin, kes sedda seenna pannud; se tulleb meile teikile hukatusfeks!

Koddo puistawad teised wennad ommad kottid wälja, ilka rahha jälle sees, mitte koppik pudub. Ni paljo kui kegi wäljamaksnud omma wilja eest, ni paljo on ka jälle temma kotti suus.

Miks mehhed ei rõmüstand? Se olli jo nago leitud asfi, nago Jummalast kingitud! —

Kusti wotta! Ei selle pärrast sünni weel rõõmsaks sada. Egga ta kaddunuks ei jä. Sedda pärritakse. Meid arwatakse wargaiks. Oh hädda ja murre! Kes nüüd nou annab, kes meid wälja peästab!

Miks Josep nenda teggi? et ta lastis nende rahha jälle kotti panna ilma nende teädmatta.

Eks ta sellega sai wägga hästi meeste meled katsuda: Kui nad ennesele hoidwad, siis on nad kelmid, kui nad kätte towad, siis on nad parremat meelt sanud, kui siis, kui nad mind rahha eest müsid.

Egiptusse rahwas pididi ostma, Israeli lapsed said ilma. Kui Josep wimats ennast tunda andis omma wendadele, jäi keif se rahha nende kätte. Wõdraste käest wõttab kuningas hingerahha ja wiljahinda, omma laste käest ta ei wotta.

Mis se meile tähhendab? — Se tähhendab, et kui meie tõeste temma pärris waimolapsed olleme, siis same teik ilma hinnata ja ilma rahhata. Temma sullasele peame Jummalala seädusse järrele kätetoma, mis temma ihho ülespidamisfeks tarwis lähhäb, et neid mitte ei peaks leitama kui need, kes Jummalala käsko julguwad rikkuda. Loe isse 1 Kor. 9, 11, 13. „Kui meie teie waimolikkud asjad olleme külwanud, ons siis suur asfi, et meie teie lihhalikkud asjad leikame? — Eks teie ei tea, et, kes pühha tööd tewad, need sõwad pühhasi ohwrisi? ja, kes altari jures allati on, need sawad altariga osja.“ — 4 Mos. 18, 8. —

5 Mos. 18, 1—3. — Sest kui meie sest käsust tahhame lahtisada, ja lahutada, mis Jummal on ühte pannud: siis arwatakse meid wiimsel kohtopäwal kui need, kes Jummalal kooda on mahhatistunud, ja altari lauda ümberlücktunud, ja kellel weewli-merri on tullewaks palgaks ettefulutud pühhas kirjas. — Agga nenda kui Temma ei olle meid mitte hõbbe egga kullaga lunnastanud, waid omma pühha kalli werrega ja ilma süta kannatamisse ja surmaga: nenda ep olle meil tarwis ei waske egga hõbbe egga kulda Temmale ohwriks tua, waid omma ihho pühha Waimo templiks, omma hinge iggawesse ello pärrijaks, ja omma süddant temma armastusse altariks pühhitse da, kus ööd ja päwa Jummalal küünlad peäl põllewad, senni kui nad surmatunnis sawad silmapilguks kustunud, kui need mis mapeälseid ollid, ja Kristus sütab kohhe iggawesseid taewaküünlad põllema, ja panneb neid senna peäle: ja siis olleme Taewas Jესusse ja Joesepiga, Petrusse ja Joannessega, ja istume laudas Abraami, Isaaki ja Jakobiga, ja laulame Allelujah keige inglide ja õnsadega ja ärrawallituidega. Amen.